

Handreiking betrekken relevante partijen bij ontwikkeling kwaliteitsinstrumenten

Het Zorginstituut vindt het belangrijk dat alle relevante partijen zijn betrokken bij de ontwikkeling en aanbidding voor opname in het Register van kwaliteitsstandaarden en meetinstrumenten (kwaliteitsinstrumenten). In deze handreiking licht het Zorginstituut kort toe wat we bedoelen met 'relevante partijen' en waarom hun betrokkenheid van belang is. Daarnaast helpt de handreiking u op weg bij de organisatie van het betrekken van relevante partijen.

1. Wat bedoelen we met 'relevante partijen'?

Met 'relevante partijen' bedoelen we (vertegenwoordigende) organisaties die nodig zijn voor een optimale ontwikkeling en aanbidding van een kwaliteitsinstrument. Voor opname in het Register is het noodzakelijk dat een deel van die organisaties altijd betrokken is. Het Zorginstituut toetst daarop.

Tot de relevante partijen behoren in ieder geval (vertegenwoordigende) organisaties van:

- cliënten;
- zorgaanbieders of zorgverleners;
- zorgverzekeraars of zorgkantoren.

Zij worden ook wel de tripartiete partijen genoemd.

Welke andere partijen en organisaties naast deze drie partijen relevant zijn, kan per zorgonderwerp en type kwaliteitsinstrument verschillen. Denk bijvoorbeeld aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) v.w.b. de handhaafbaarheid van normen voor goede zorg. Of aan gemeenten, als de beschreven zorg ook vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of Jeugdwet wordt geleverd. Of aan standaardisatieorganisaties, softwareleveranciers en infrastructuurdiensten als het gaat om afspraken over gegevensvastlegging en -uitwisseling.¹ Andere partijen met een mogelijk belang of met relevante kennis zijn bijvoorbeeld kennisinstituten, wetenschappelijke organisaties, methodologische experts en leveranciers.

2. Waarom is het betrekken van relevante partijen belangrijk?

Ten eerste draagt het betrekken van verschillende partijen bij aan betere kwaliteitsinstrumenten. Samen zie en weet je meer dan alleen. Door in ieder geval de tripartiete partijen te betrekken, wordt geborgd dat verschillende belangen en perspectieven meegenomen worden bij het maken van afspraken over goede zorg en hoe de kwaliteit van de verleende zorg het beste gemeten kan worden. Daardoor kan een goede afweging plaatsvinden van kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg. Ten tweede zorgt het betrekken van verschillende relevante partijen voor meer draagvlak wat de implementatie van het betreffende kwaliteitsinstrument bevordert. Als vertegenwoordigende organisaties van zorgaanbieders en zorgverleners mee hebben kunnen denken over de afspraken in een kwaliteitsstandaard en hun achterban goed hebben meegenomen, is de kans veel groter dat de afspraken ook in de praktijk worden toegepast. Ten slotte zijn koepel- en brancheorganisaties doorgaans goed bekend met andere lopende initiatieven en bestaande kwaliteitsinstrumenten. Ze kunnen verbindingen leggen en zo versnippering, inconsistentie in afspraken en dubbele inspanningen voorkomen.

3. Hoe bepaalt u welke partijen relevant zijn?

Het is belangrijk om eerst in kaart te brengen wie de relevante partijen zijn. Als die niet bekend zijn, kan een stakeholderanalyse helpen. Leidende vragen daarbij zijn onder andere:

¹ Voor meer informatie over relevante partijen bij het opstellen van een informatieparagraaf zie: <https://www.zorginzicht.nl/ontwikkeltools/ontwikkelen/handreiking-informatieparagraaf-kwaliteitsstandaard>.

- Welke organisaties van cliënten kunnen de benodigde ervaringsdeskundigheid inbrengen en bewaken dat rekening wordt gehouden met het verschil in gezondheidsvaardigheden en achtergrond van cliënten?
- Welke organisaties van zorgverleners hebben de benodigde kennis van de zorgvraag en van de begeleiding, behandeling, verpleging of verzorging die daarbij past?
- Welke organisaties van zorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor (de kwaliteit van) het (regionale) zorgaanbod en organisatie van landelijke aanlevering van gegevens over de kwaliteit van zorg?
- Wie koopt de zorg in?
- Welke andere expertise kan nuttig zijn om te komen tot een goede kwaliteitsstandaard of een goed meetinstrument. Denk aan standaardisatieorganisaties voor de informatieparagraaf.

Bij de beantwoording van deze vragen is het van belang om vanuit het perspectief van de cliënt te kijken naar het te doorlopen zorgtraject (*patient journey*).

Om partijen op weg te helpen heeft het Zorginstituut, op basis van de betrokkenheid van organisaties bij de ontwikkeling en aanbieding van kwaliteitsinstrumenten voor opname in het Register tot nu toe, een overzicht opgesteld met vaak voorkomende branche- en koepelorganisaties (zie onderstaand). Dit overzicht is niet compleet; het blijft zaak om bij elk kwaliteitsinstrument expliciet na te gaan of er andere relevante partijen zijn.

Overzicht van diverse koepel- en brancheorganisaties op het gebied van de gezondheidszorg in Nederland.

Koepel-/brancheorganisaties van patiënten/cliënten:

- Medisch-specialistische en eerstelijns geneeskundige of paramedische zorg, zowel curatief als chronisch: Patiëntenfederatie Nederland;
- Langdurige zorg: CSO, ANBO, LOC, IederIn, Kans+, LSR en Patiëntenfederatie Nederland;
- GGZ: Mind en LOC;
- Mondzorg: Patiëntenfederatie Nederland;
- Combinaties van cliëntorganisaties als het onderwerp daartoe aanleiding geeft; denk bijvoorbeeld aan ketenzorg.

Koepel-/brancheorganisaties van zorgverzekeraars en andere financiers:

- Zorg ten laste van de Zorgverzekeringswet of Wet Langdurige Zorg: ZN.

Koepel-/brancheorganisaties van zorgaanbieders (zorgverleners en instellingen):

- Medisch-specialistische zorg: FMS, KNMP, NVZ, NFU, V&VN, SAZ en ZKN;
- Eerstelijns geneeskundige zorg: Ineen, KNMP, LHV, NHG en V&VN;
- Langdurige zorg: Verenso, V&VN, NVAVG, NVO, VGN, Actiz en Zorgthuisnl;
- GGZ: De Nederlandse GGZ, LvvP, NVvP, NIP, P3NL, V&VN, LHV en NHG;
- Mondzorg: KIMO, ANT en KNMT;
- Geboortezorg: BO Geboortezorg, KNOV, NVOG, NVK, NVZ;
- Paramedische zorg: KNGF, Platform Paramedische Zorg, EN en NVD;
- Combinaties van zorgaanbieders als het onderwerp daartoe aanleiding geeft, denk bijvoorbeeld aan ketenzorg.

4. Hoe betreft u de relevante partijen?

Het Zorginstituut vindt het belangrijk dat er voor elk kwaliteitsinstrument in het Register een vast aanspreekpunt is. Dat is de partij die optreedt als trekker van het ontwikkeltraject, die zorgt voor aanbieding aan het Zorginstituut en die na opname in het Register bereikbaar blijft voor vragen. Het aanspreekpunt zorgt er ook voor dat er sprake is van vertegenwoordiging van de relevante partijen en organisaties.

De meest toegepaste vorm om de inbreng van de verschillende partijen te borgen, is een stuurgroep of werkgroep onder leiding van een – bij voorkeur onafhankelijke – voorzitter. Het initiatief hiervoor ligt doorgaans bij de partij die het aanspreekpunt is. De (werk)agenda en planning worden dan in de stuur- of werkgroep vastgesteld. Er kan ook sprake zijn van een stuurgroep (op hoofdlijnen) en werkgroepen die daaronder vallen.

Een betrokken partij kan zich op verschillende manieren laten vertegenwoordigen. Als vertegenwoordigers op basis van een mandaat bijdragen aan de ontwikkeling en aanbieding van een kwaliteitsinstrument, bestaat de mogelijkheid dat ze namens hun koepel- of brancheorganisatie het kwaliteitsinstrument accorderen of autoriseren. Met die formalisering verbinden de betreffende organisaties zich aan de afspraak dat ze het kwaliteitsinstrument in de praktijk gaan gebruiken. Autorisatie van een kwaliteitsinstrument door de betrokken partijen is voor aanbieding aan het Zorginstituut geen vereiste. Een variant als 'instemming met de inhoud' of een 'verklaring van geen bezwaar' kan voldoende zijn.

5. Wat gebeurt er als het betrekken van de relevante partijen niet lukt?

Als het niet lukt om alle relevante partijen aan boord te krijgen of te houden bij de ontwikkeling en aanbieding voor opname in het Register van een kwaliteitsinstrument, kan het Zorginstituut bemiddelen of interveniëren. In zo'n situatie kan bijvoorbeeld de Kwaliteitsraad² gevraagd worden om met de relevante partijen in gesprek te gaan.

Bij aanbieding van een kwaliteitsinstrument voor opname in het Register vraagt het Zorginstituut partijen om in het aanbiedingsformulier inzichtelijk te maken of alle relevante partijen zijn betrokken, hoe bepaald is welke partijen relevant zijn en, indien van toepassing, welke partijen gemotiveerd hebben afgezien van betrokkenheid. Als een of meerdere relevante partijen of organisaties niet betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling en aanbieding van een kwaliteitsinstrument, kan het Zorginstituut concluderen, na advisering door de Kwaliteitsraad, dat het kwaliteitsinstrument niet voldoet aan het Toetsingskader. Uiteindelijk kan het ontbreken van een relevante partij voor het Zorginstituut reden zijn om een kwaliteitsinstrument niet in het Register op te nemen.

² <https://www.zorginstituutnederland.nl/over-ons/commissies/kwaliteitsraad-kr>.